

זמני כניסת ויציאת השבת

ירושלים	16:02	17:16
בני ברק	16:18	17:17
ציריך	16:24	17:35
וינה	15:55	17:22
אנטוורפן	16:28	17:42
פריז	16:35	17:55
לונדון	15:49	16:55

דבר הישיבה

העמל בתורה הוא החרוץ ולא הבטלן!

שח מרח ראש הישיבה הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל: סיפרו לי על מורה בבית ספר שנתנה לילדות חוברת עבודה עם תמונות, והילדות היו צריכות לציין איזו תמונה נכונה ואיזו לא. באחת מהעבודות ראו תמונה של אדם יושב על כסא ומעיין בספר ובתמונה לידה ראו אדם חותך עצים עם גרזן, והתלמידות היו צריכות לציין באיזו מהתמונות האדם פעיל ובאיזו הוא בטל ממלאכתו, אחת הילדות ציינה שהאדם המעיין בספר הוא האדם הפעיל והאדם שחותך עצים הוא האדם הבטל, והמורה פסלה את תשובתה בנימוק שהאדם החותך עצים הוא האדם הפעיל.

הילדה שבה לביתה בוכיה בטענה שאי אפשר לומר זאת משום שהיא רואה את אביה יושב כל היום ליד הספרים ועמל, וכשהוא רוצה לפוש מעט הוא יוצא לחצר לסקל ולנקות אבנים סביב הפרחים... הרי שהאדם המעיין בספר הוא הוא בעל המעשים והוא הפעיל.

הילדה הזו צדקה בדבריה! עשיו הרשע שהיה יוצא לשדה לצוד ציד היה נחשב לאדם הבטלן, העיף, וכפי שנאמר בו (שם, כט): "ויבא עשיו מן השדה והוא עיף" ודרשו חז"ל (בר"ר סג, יב): "שהרג את הנפש, היך מה ד"א (ירמיה ד, לא): "כי עיפה נפשי להורגים", אולם יעקב היושב באוהל ומבקש להתעלות הוא האדם העמל.

(שיחות רבי נתן צבי)

מתורת רבותינו

הלמדן הוא - מי שלומד בפועל

ויגדלו הנערים והיו עשוי יודע ציד איש שדה ויעקב איש תם יושב אהלים. (בראשית כה, כז)

שלישי במרכבה. עוד דקדק הגרא"ב פינקל משינויי הלשון, שלגבי עשו כתיב "איש יודע ציד", ולא כתיב איש ציד - שעושה את הצידה בפועל, ואילו אצל יעקב כתיב "יושב אהלים" ולא כתיב יודע ספר וכדומה, שהנה גם זה מורה על ההפרש ביניהם, שבחכמת הגוים העיקר הוא ידיעת החכמה, וקניית השם תואר הוא על ידיעת אותה חכמה [וכידוע כהיום שרכישת תואר החכמה היא כל עיקר חפצם ומגמתם], ומי שהוא בעל תואר זה או אחר, נכבד הוא אצלם מחמת שם התואר שיש לו, אך משא"כ בחכמת התורה אין התואר אלא כסימן לבעל החכמה, וכל המהות של בעל תורה הוא במה שיושב ולומד בפועל, ומי שיועד ללמוד ולמעשה אינו לומד, אין בכך שום מעלה, וכדמטו משמיה דמרח הגר"ח מבריסק זצ"ל כי 'למדן' איננו מי שיועד ללמוד, כי אם זה הלומד בפועל, וכמו שלהבדיל 'גנב' הוא מי שגונב ולא היועד לגנוב.

משלחן רבי אליהו ברוך (עמ' ק"ב)

<

מנין ידע שישכים למכור את הבכורה בנוזיד עדשים

ויאמר עשיו אל יעקב הלעיטני נא מן האדם האדם הזה (כה, ל).

לא ישוו בה בעד לחם ונוזיד עדשים. אבל נראה שמאופן הבקשה של עשו למד יעקב אבינו שניתן להציע הצעה כזו. עשו אומר "הלעיטני נא מן האדם האדם הזה" ופירש"י "אפתח פי ושפוך הרבה לתוכה", אדם כזה שאוכל בצורה כזו של "אפתח פי ואתה שפוך" הוא רעבתן, והרעבתן עשוי למכור את הבכורה בעד לחם ונוזיד עדשים, ומשום זה עצמו המכירה קיימת, משום שזהו באמת מה ששווה הבכורה אצל הרעבתן.

קול התורה (תשרי תשס"ג, עמ' ג)

שח מרח ראש הישיבה שה"ת הגר"ח שמואלביץ זצ"ל: ישנו דבר נפלא במכירת הבכורה שמכר עשו ליעקב, עשו חוזר מן השדה והוא עיף, והוא מבקש מיעקב אבינו "הלעיטני נא מן האדם האדם הזה", אומר לו יעקב "מכרה ביום את בכורתך לי", ואכן עשו מוכר לו את הבכורה, בנתינה זו של לחם ונוזיד עדשים.

והתמיהה עצומה הלא מבואר בחז"ל שרק אותו היום יצא עשו לתרבות רעה, וא"כ איך יעלה על דעתו של יעקב להציע לו דבר זה שימכור לו הבכורה שהיא העבודה בביהמ"ק אשר כל חללא דעלמא

זו 'אכילת אדם', וזו 'אכילת עשו'...

הלעיטני נא (כה, ל).

בהמה: הנה בשבת מצווה לבצוע פרוסה גדולה, ומשום תביבות המצווה אין זה נראה 'כרעבתן' לא כן בימות החול אז צריך האדם לאכול דווקא חתיכות קטנות. אדם האוחז בידו פרוסה בגודל כביצה, הרי

כתב מרח המשגיח הגה"צ רבי ירחם ליבוץ זצ"ל: דינים והלכות רבות נאמרו בענייני אכילה (ראה במסכת דרך ארץ ג, ט), והכל כדי להנהיג ולהעלות את מעשה האכילה לאכילת 'אדם' ולא לאכילת

הגאון רבי אליעזר משה פישר זצ"ל רב שכונת בתי ברוידא בירושלים ובעל ספרי 'אליעזר משה' על הש"ס כסלו תשע"ט – ז' שנים לפטירתו

תשעים שנה רצופות של עמל התורה!

זכה עם ישראל לארבעה גדולי ארץ, שהאירו את העולם בצדקתם.

הגאון רבי שלמה פישר זצ"ל לאחר פטירת אחיו הגאון רבי אליעזר משה הפתיע הגר"ש באומרו - "הוא היה הרבי שלי", והוסיף: הוא היה אדם גדול באמת, מנערותו ידעו כמה עילוי גדול הוא ושקוע בד' אמות של הלכה, וכל ימיו ברח לקרן זוית ולא רצה להתפרסם ולהתבלט, והקב"ה סייע לו בכך.

עוד סיפר הגר"ש שבעת הקמת ישיבת מיר בירושלים עיר הקודש בשנת תש"ד היו בה י"ז בחורים ובהם היו הוא ואחיו רבי אליעזר משה זצוק"ל, ולמדו אז מסכת יבמות וראש הישיבה מרן הגרא"י פינקל זצוק"ל היה שואל מידי חודש שאלות סבוכות שלא רבים ידעו להשיב עליהם למרות שהיו בהספק הנלמד, וח הגר"ש על אותם שנים "אני גם לא הבנתי תמיד את השיעורים", אבל רבי משה היה עילוי והבין תמיד את השיעורים והצליח לענות על השאלות".

עוד הוסיף לספר שהסיבה שהוא הגיע גם ללמוד בישיבת מיר אף שהיה מצעירי הלומדים ממש, כי היה דבוק באחיו הגדול ולכן הלך עמו ללמוד בישיבה, והבחורים לא התלהבו מגילו הצעיר ולמרות זאת אחיו סייע בעזו ורומם את רוחו בישיבה.

הגרא"מ ניחן מן השמיים בכשרונות נפלאים, ביכולת הבחנה חדה כתער ובזכרון חזק כברזל. כבר אחר נישואיו מסר חבורות לבני עליה בישיבת מיר, כשמרן שראש הישיבה הגרא"י פינקל זצ"ל מקלס את חידושו, ופעם אמר בהתפעלות: "כדברים האלה בדיוק שמעתי מהגר"ש שקאפו!"

כוחו הגדול לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא

על כוחו הגדול בהלכה ניתן ללמוד מן העובדה הבאה. הגאון רבי משה אלישיב שליט"א, בן מרן הגר"ש אלישיב זצוק"ל, למד עם הגרא"מ בכולל מאה שערים, שם עמד על גדולתו והיה מתייעץ עמו בכל דבר ועניין. בימי השבעה כאשר הגיע לנחם את בני המשפחה, סיפר שאביו אמר לו פעם: "אם יש לך שאלות בהלכה אינך צריך לשאול אותי, יש לך בכולל את רבי משה פישר!"

מעשה אופייני אירע בשנת תש"ע, בשעה שחנכו מחדש את בית הכנסת 'החורבה' בעיר העתיקה. כידוע בית הכנסת זה נחרב על ידי הירדנים במלחמת תש"ח. ובשעה שהוקם מחדש נחלקו הדעות האם יש לברך עליו "ברוך מציב גבול אלמנה", כפירוש הרי"ף בדין 'הרואה בתי ישראל בישובן'. בשעת מועשה במעמד חנוכת הבית נכחו במקום רבים מזקני ירושלים, אך כולם באו במבוכה ולא ידעו האם לברך אם לאו. לפתע קם הגרא"מ על רגליו, עלה על היבמה' ובירך בקול בשם ומלכות. היו שראו בכך מעשה נועז, אך אצל הגרא"מ לא היתה בדבר שום רבותא. כי מאחר שענין בסוגיה היטב כדרכו והסיק להלכה שצריך לברך, מדוע להתמהמה... (אגב, כיום תלוי במקום שלט עם פסק מהגר"ש אלישיב זצוק"ל, שלמעשה הכריע לברך כדברי הגרא"מ).

הגרא"מ נלב"ע בכ"ב כסלו תשע"ט, והותיר אחריו זרע ברך ה', בנים וחתנים רבנים, ומאות צאצאים ההולכים לאורו.

מקורות: מוסף שב"ק; אוסף גליונות

מתורת רבותינו

מלעיטין אותו!]. מה באמת ההבדל אם אוכלים במתינות, לאט לאט, או לוקחים שלש כפות מלאות מרק תכופות זו אחר זו? אלא זו 'אכילת עשו' וזו 'אכילת אדם'. ומה ההבדל אם אוכל פרוסות קטנות ולועסן ברגיעה, או ממלא פיו עד שלחיי מתמלאות? אלא זו 'אכילת עשו' וזו אכילת אדם.

לא דבר קטן הוא להיות אדם' באוכל, לא דבר קל הוא לחנך ולהרגיל אדם שצורת אכילתו תהיה אכילה

זה 'רעבתן' ו'גרגרן'. השותה כוסו בבת אחת אף הוא רעבתן' ו'גרגרן'. ועוד דינים רבים מעין אלו המובאים להלכה בשו"ע (או"ח סי' קסז, קע ועוד).

אמרי אינשי, כשמבקרים אדם המתנהג לא יפה באכילתו, מגנים אותו במימרא זו: הלה איש של 'הלעיטני נא' [מלשון הכתוב האמור אצל עשו "הלעיטני נא", וכפי שפירש רש"י: "אפתח פי ושפוך הרבה לתוכו, כמו ששנינו אין אובסין את הגמל אבל

הלימוד מ'תמונת האדם' החקוקה ביד הגוי

עקב אשר שמע אברהם בקולי וישמר את משמרתי מצותי חוקתי ותורתי (כו, ה).

קיים אברהם אבינו כל התורה כולה עד שניתנה, ומהיכן למדה, מעצמו למד תורה (יומא כה:)

חקוקה, והיות ואינו רוצה לשכחו לכן חקק את צורתו על ידו, שכל פעם יביט ויזכר באהובו.

ואמר רבי ירוחם ז"ל אם יש הבנה בכוחו של אדם לחקוק את מה שאוהב על ידו, א"כ בודאי שאברהם

מבאר רבותינו

כשמרן הגרא"י הופיע בחלום למרן הגר"ח קמיל ויגדל האיש הלך וגדל עד כי גדל מאוד (כו, יג).

הארון נושא את נושאי

זו היתה גם גישתו לעול הכספי הכבד של החזקת מבצר התורה הגדול, בו למדו באותה שעה למעלה מאלף תלמידים, שהוטל באחת על כתפיו. ראש הישיבה, הגאון רבי ביינוש, מעולם לא גילה לאיש מנין הוא משיג את הכסף למימון הישיבה. משתמו ימי השבעה עליו - לא ברור היה מהיכן משלמים את מילגות החודש הראשון. אולם רבינו היה חדור בהרגשה שקיבל משמים שליחות קודש, להנהיג את ממלכת התורה של ישיבת מיר, בידיעה ברורה שהארון נושא את נושאי, וכל שעליו לעשות הוא לקיים את חובת ההשתדלות.

בהיותו דבוק באמת ובתמים באמונת אומן בשליחותו, הצליח למעלה מהמשוער, והדביק את כל שומעיו במעוף שלו. בדירתו הראשון שערכה הישיבה בארה"ב, לאחר שנתמנה רבינו לראש הישיבה, כבר ניכר היה שאינו בקו הבריאות. עשו לו היכרות עם הנדיבים שהגיעו לדינה, והוא דיבר בפניהם בשפה פשוטה, על מצות לימוד התורה ונחיצותו של כל אחד שיהיה לו חלק בתורה. לאחר מכן הסביר, עד כמה זקוקה הישיבה לעזרתם של נדיבי עם, כדי להחזיק את המוסדות, ואף להרחיב ולבסס את הישיבה ואת עולם התורה בארץ הקודש.

למרות שאותם נדיבים לא הכירו את רבינו עד לאותו יום, הוא הצליח לכבוש את ליבם, הם נשבו בקסמו, נקשרו אליו בלב ונפש ופתחו את ליבם וכיסם להחזקת הישיבה.

לימים סיפר אחד התורמים, שלאחר אותה פגישה

עם רבינו, הוא יצא מהחדר, ופרץ בבכי: הוא כל כך התרגש כששמע את דבריו היוצאים מן הלב של רבינו, וחש בכנות כוונתו העמוקה, שאכן משאלתו האמיתית ומשאת חייו היא הרחבת גבולות התורה והקמת דור העתיד של עמלי התורה. מאז החליט אותו נדיב לעמוד לימינו של רבינו בכל כוחו.

ואכן, במסעותיו של רבינו לפתחי נדיבים, נפגשו מלווי בתופעה שחזרה על עצמה שוב ושוב וכל נדיב שאליו הגיעו, התבטא שהוא מצטער שרק עכשיו הוא מכיר את רבינו, את פעלו ואת שלל מעלותיו, ומהיום והלאה יעמוד לימינו בכל אשר יוכל.

סיפר אחד מראשי ישיבת מיר שליט"א: "מהרגע הראשון לכהונתו, עמדנו מתבוננים ומשתאים: איך יתכן שיקח על כתפיו את הנהגת הישיבה, הלא

רבינו היה חדור בהרגשה שקיבל משמים שליחות קודש, להנהיג את ממלכת התורה של ישיבת מיר

הוא אברך חלוש וחולה במחלה כה קשה, שבר כלי של ממש ואיך יצליח בתפקידו? אבל כבר בימים הראשונים, כשראינו את המרץ וההתלהבות שלו, והדביקות במטרה הבנו שיעליח למעלה מהמשוער. ואכן, למרות מחלתו והשלכותיה היומיומיות על תפקודו בחולשה, והתקפות של כאבי ראש עזים, ובתקופה הראשונה אף לקה בצהבת, למרות זאת

של אדם כה חלוש וחולה, וזהו איך יוכל בכוחותיו הדלים להחזיק את הישיבה. עשרים שנה לאחר מכן, ביקר אותו נגיד בארץ וביקש לבקר בישיבה ולהתקבל אצל רבינו. כשהגיע וראה את כל מה שהקים, ספק את ידיו בהתרגשות, ואמר: 'איך יכולתי להתפלא, איך הפקידו את הישיבה בידיו. הרי הוא הגב, שיכול היה לרומם ולהעצים את המפעל הגדול של ישיבת מיר'.
(מתוך 'בכל נפש')

כאילו הוא בריא ובשיא כוחו". מספר גיסו הג"ר בנימין קרליבך: "במסעו הראשון של רבינו לארה"ב, נפגשנו עם אחד הנגידים הנוודים בארה"ב שבאותם ימים היה מהמפורסמים ביותר, והיה צורך במאמצים רבים לפגוש אותו. רבינו דיבר אתו כדרכו על מעלת לומדי התורה, ועל השותפות החשובה שיש למחזיקי התורה בעמלם. כשיצאנו את החדר קרא לי הנגיד, והביע את פליאתו על כך שהפקידו את הישיבה הגדולה "ישיבת מיר" בידיו

בתפקידו? אבל כבר בימים הראשונים, כשראינו את המרץ וההתלהבות שלו, והדביקות במטרה הבנו שיעצליח למעלה מהמשוער. ואכן, למרות מחלתו והשלכותיה היומיומיות על תפקודו בחולשה, והתקפות של כאבי ראש עזים, ובתקופה הראשונה אף לקה בצהבת, למרות זאת לקח על כתפיו את האחריות על כל הקורה בישיבה. הוא התמסר בלב ונפש לכל ענייני הישיבה, ושום דבר לא נעשה בלי לקבל את הכרעתו המוקדמת בצורה ישירה וברורה,

מכתבי רבותינו

"בנוגע להלכות תלמוד תורה התחילו ללמוד הלכות עירובי תחומין [=רמז לגזירת הגעטאו בשנחאי] ואנו עוסקים בהלכות כמקודם, ואין מפריע אבל מובן שהסדרים החיצוניים נשתנו, ונקוה לד' שיאיר עינינו בתורתנו הקדושה גם הלאה"

מכתב ששלח מרן רה"י הגה"ח רבי אליעזר יהודה פינקל זצ"ל מארץ הקודש (סביבות שנת תש"ד) אל הגאון רבי אברהם קלמנוביץ שהיה שליח הרצלה לעמוד לעזר תלמידי הישיבה בשנחאי מארה"ב הרחוקה, והתפרסם בספר קולמוס הלב (עמ' צט).

וכה כתב אליו מרן רה"י:

הישיבה מלא אך בלימוד ועליה.

עירובי תחומין [=רמז לגזירת הגעטאו בשנחאי] ואנו עוסקים בהלכות כמקודם, ואין מפריע אבל מובן שהסדרים החיצוניים נשתנו, ונקוה לד' שיאיר עינינו בתורתנו הקדושה גם הלאה עכ"ל.

אזה"נ המאחל לכת"ר ולמשפחתו הכבודה תחיה רוב ברכה והצלחה, ושנזכה לראות בקרוב בגאולתנו האמיתית והשלימה של שארית פליטת בית ישראל המצפה לישועה שלימה ולגאולה קרובה.

הגאב"ד דטיקטין שליט"א על משמרתו עומד למלא בכל פעם את בקשתנו, ואף כי א"א לומר ד' מפני היוקר הנורא ותנאי הזמן, אך הוא מצדו עשה גדולות, ומי יערוך זכותו בהצלחת התורה. "מה נדאב לבבנו שאין בידנו היכולת להביע לו את כל רגשי תודתנו על מסירות נפש עבורנו".

בנוגע להלכות תלמוד תורה התחילו ללמוד הלכות

מישיבתנו הקדושה (ששהו אז בשנחאי) קבלתי מכתב, והנני מעתיק קטעים אחדים ממנו:

בנוגע לרוחניות האמת הוא כי כל מה שתיארנו עוד אינו מגיע למצב שרואים במציאות עצמה, התקופה הנוכחית בהישיבה היתה ממש תקופת הזהב במוזב הרוחני, כי נתבטלו כל המפריעים המתהווים בשנים נורמלים וכל מעין נפשם של בני

סקירה על פרי עמלם של בני הישיבה שייצאו לאור

אוצרות - תורת מיר

חזון רם

על מסכת חולין

הרב רפאל משה בן טולילה שליט"א.

במהלך זמן אלול תשפ"ד - חורף תשפ"ה.

הספר בנוי כמעין מפתח נושאי-סוגיית, כאשר כל נושא מציג את המחלוקות המרכזיות בגמרא ובין הראשונים, ומסכם את השיטות השונות.

*

המערכת מברכת את הרב המחבר שליט"א שיזכה להפיץ מעיינותיו חוצה, ויזכה להגדיל תורה ולהאדירה.

"חזון רם - על מסכת חולין" - סיכום מקיף על פרק "השוט" במסכת חולין, המשתרע על פני הדפים כז. עד מב. החיבור עוסק בסקירה ובדיונים מעמיקים, מסודרים ומפולפלים בנושאי יסוד מורכבים בהלכות שחיטה, ובדברי הראשונים והאחרונים הנוגעים לסוגיות אלו.

הספר הוא פרי יבולו של האברך החשוב בוגר הכולל של ישיבתנו הקדושה, הרב רפאל משה בן טולילה שליט"א.

נלמד ונתלבן בין כתלי ישיבתנו - בית המדרש סלונים,

נשמח לקבל מאת בני הישיבה מחברי הספרים את חיבוריהם, נא לשלוח למייל mir.kenes@gmail.com